

* * *

Якщо дійде до воєнних дій із російським військом, то в українській армії шансів – жодних... При цьому я водночас переконаний, що якби росіяни пробували захопити територію далі Криму, то українці будуть воювати. Якщо не Військом, то Самооборона і добровольці ... Багато молодих людей готові захищати країну, навіть якщо російська армія піде. Самооборона не стримає російських танків, але вона чинитиме опір, а жертви будуть по обидві сторони. Я бачив їхню рішучість на Майдані і не сумніваюся, що вони здатні на самопожертву. З цією неминучістю Путін мусить рахуватися. Майдан донині не був антиросійським. Але тепер ніхто не погодиться на розбиття територіальної єдності України... У справі російської агресії в Криму висловилися найважливіші релігійні очільники України. Найбільш рішуче говорили представники Католицької Церкви, як східного, так і латинського обрядів. Верховний архієпископ Києво-Галицький Святослав Шевчук сказав, що за потреби він вийде на поле битви разом із солдатами. Додав, що кожен громадянин України має бути готовий стати на захист своєї незалежної, вільної та суверенної держави.

Підбірку фрагментів із книги єпископа Римо-Католицької Церкви Станіслава Ширококорядюка «Боже, спаси Україну..»(К., 2014) здійснив професор Анатолій Колодний.

4.3 Людмила ФИЛИПОВИЧ, Оксана ГОРКУША. «МАЙДАН і ЦЕРКВА» – КНИГА РОКУ

У 2014 році вийшла унікальна за змістом та формою збірка аналітичних та документальних свідчень духовно-релігійної інспірації Українського Майдану зими 2013–2014 року «**«Майдан і Церква. Хроніка подій та експертна оцінка»**». Як Майдан був глибинно-цілісним у своїй багатопроявності, так і наша книга, вміщуючи найрізноманітніші точки зору та ілюстративні матеріали, зосереджується на безпосередньому висвітленні Революції Гідності у її духовно-релігійній іпостасі.

Книга є наслідком моніторингу подій зими 2013–2014 рр. – Українського ЄвроМайдану чи Революції Гідності. Редакційний колектив – група вітчизняних академічних релігієзнавців з Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України Людмила Филипovich, Оксана Горкуша та Віта Титаренко мала за мету відобразити цю подію так, як вона безпосередньо фіксувалась в інформаційному просторі та аналізі експертів в моменти її перебігу. Ключовими методологічними вимогами при цьому були ідеологічно-конфесійна незаангажованість та подійно-проблемна включеність, що сприяло адекватному відображенню предмету – релігії в її функціонуванні на Майдані і щодо нього. Значний обсяг поточних ілюстративних документів та експертних оцінок забезпечив багатогранність висвітлення. До збірки увійшли хронологія подій,

офіційні документи Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій, окремих релігійних об'єднань, звернення та заклики релігійних лідерів до народу і до влади, неофіційні висловлювання та коментарі звичайних віруючих та пасторів, експертні оцінки політиків, державних діячів та релігієзнавців. Усе це допомогло розкрити суть Духовного Майдану, зміст Революції Гідності, показати роль релігії і Церкви в становленні громадянського суспільства та сучасних соціально-політичних процесах.

Книга стала можливою завдяки участі багатьох небайдужих людей, які надавали інформаційну, експертну, ілюстративну та матеріальну допомогу для її створення. Редколегія вдячна тим авторам, чії наукові розробки, міркування й висловлювання зібрані у нашій збірці, тим журналістам, які систематично висвітлювали Майдан, тим мас-медійним ресурсам, на базі яких це робилось, авторам використаних у збірці світлин та тим спільнотам, що ці світлини надали (Асоціація «Духовне відродження», прес-центр Київської Патріархії, представники УГКЦ, Т. Гринчишин, В. Содель та ін.). Підготовлено за сприяння та фінансової підтримки Відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Г.С.Сковороди НАН України, Української асоціації релігієзнавців, Асоціації «Духовне відродження», видавництва САММІТ-КНИГА. У зв'язку із великим зацікавленням книгою перший наклад швидко розійшовся, тож на початку 2015 року вийшов другий, доопрацьований варіант.

На сьогодні вже відбулося понад 20 презентацій книги. Вперше книга була представлена на Львівському Форумі видавців (вересень 2014 р.), де до її презентації долучились багато відомих духовно-інтелектуальних постатей: митрополит Димитрій Рудюк, директор Інституту релігії і суспільства при УКУ Мирослав Маринович, директор РІСУ Тарас Антошевський, директор видавництва СаммітКнига Ігор Миколайович Степурін та інші. Книга активно демонструвалась у вузах України: Релігієзнавча спеціалізація філософського факультету та Інститут журналістики Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка, Рівненський державний гуманітарний університет, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, Тернопільський національний педуніверситет ім. Володимира Гнатюка, Східноєвропейський університет ім. Лесі Українки та ін. Це видання отримало гідну презентативну підтримку в різних релігійних організаціях (УГКЦ, РПЦ, УПЦ КП), адже роль релігії і церков у становленні громадянського суспільства України тут висвітлені актуально та відповідно дійсним їх позиціям. Крім того, вирізнялись інтелектуально-духовною насиченістю виступи на різних презентаціях таких видатних осіб, як єпископ Станіслав Широкоградюк, архієпископ Євстратій (Зоря), муфтії ДУМУ «УММА» Саїд Ісмагілов, отець Георгій Коваленко, отець Петро Балог, директор департаменту у справах національностей і релігій Міністерства культури України Андрій Юраш та ін.

Крім того, книгою виявились зацікавлені і національно-громадянські спільноти, адже у книзі розкривається роль духовної інспірації новітньої історії українського народу. Зокрема, презентації відбувались у фундації Ольжича (ОУН), товаристві «Просвіта», Науковому товаристві ім. Т. Шевченка. Також інтерес виявила Молодіжна асоціація релігієзнавців.

Тож найвдячнішими поціновувачами виявились Церкви, включені у формування національної дійсності України, та саме громадянське суспільство, що природно, зважаючи на предмет та проблемне зосередження книги. Найцікавіші та найяскравіші презентації з перспективою виявлення місця церкви в сучасних суспільно-історичних обставинах України відбулись у Патріаршому Соборі УГКЦ, Духовній семінарії УГКЦ, Інституті релігійних наук ім. Томи Аквінського, Київській Православній Духовній академії УПЦ КП, у протестантському середовищі, зокрема в Асоціації «Духовне відродження».

Не тільки в Україні побувала й актуалізувалась книга, але й за кордоном – в США (Радіо «Домівка», Брігам Янгський університет, Центр вивчення права і релігії, ТБ «Голос Америки», Український музей), Польщі (Фундація Св.Володимира Великого), Німеччині. В українському інформпросторі книга була представлена на радіо «Культура» (Радіопрограма «Логос»). Плануються презентації у різних регіонах України, в інших країнах. Презентація відбудеться і на Парламенті релігій світу, що збирається у жовтні цього року в Солт-Лейк-Сіті (США). Презентуватиме її там проф. Л. Филипович.

4.4 Олена ПАНИЧ. ВИХІД У СВІТ КНИГ ЦИКЛУ «МАЙДАН І ЦЕРКВА» Й «ЦЕРКВА НА МАЙДАНІ» – ЗНАЧИМА ПОДІЯ В ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОМУ СВІТІ

Як важливий суспільний феномен Майдан 2013–2014 рр. практично одразу став об'єктом інтелектуальних рефлексій журналістів, політологів, соціологів, істориків. Численні статті, книги, семінари та конференції залучили до обговорення цих подій велику кількість людей не лише в Україні, але й за її межами. Вочевидь, це лише початок того осмислення, якого в дійсності потребує це явище.

Особливою ознакою Майдану стала участь у ньому релігійних діячів, церковних лідерів і вірян. Присутність церкви на Майдані була вагомою і помітною. Осередками майданної активності церкви стали храми і намети, які забезпечували притулок для мітингувальників на різних етапах протестів. Активісти багатьох конфесій працювали волонтерами і робили свій внесок в розбудову інфраструктури Майдану. Природними питаннями для релігієзнавців у цьому контексті є: яким